

Natura 2000 nieuwsbrief

Juni 2011

Inhoud

Voorwoord

Column Martine Roza

Status PAS 3

Bezoek Chris Buijink aan de Peel

Een kijkje bij de burens

Internationaal

Voorwoord

Plotseling is het weer warm weer en dit weekend start de Tour de France. De zomervakantie komt in zicht. En naar die vakantie kijken we ook echt uit want bij ons op kantoor wordt samen met de collega's van Staatsbosbeheer heel hard gewerkt in de "PAS-kamer" om de "stikstofnotities" op 15 juli af te hebben. Waterschappen en beheerders komen langs om de notities aan te scherpen. We liggen – om in Tour de France termen te blijven – op koers. En dan is het woord aan de politiek, de provincies en het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Wie gaat de maatregelen betalen, wat betekent het herijken van de EHS concreet, kunnen de economische ontwikkelingen doorgaan naast het beschermen van de natuurwaarden?

Als er voldoende draagvlak en vertrouwen is bij de bevoegde gezagen en in de Tweede Kamer zal staatssecretaris Bleker de ontwerp-Aanwijzingsbesluiten definitief maken. Alleen Ulvenhoutse Bos en de Peelgebieden zijn van onze gebieden immers definitief aangewezen. Na de aanwijzing van "welke natuur waar" volgt met het beheerplan welke maatregelen nodig zijn en wat het betekent voor de omgeving.

Ik verwacht dat het gebiedsproces samen met de adviesgroepen op zijn vroegst vanaf oktober hervat kan worden. Ons team werkt wel gewoon door aan onderdelen van het beheerplan die van achter het bureau afgemaakt kunnen worden.

In deze nieuwsbrief expres veel aandacht voor Natura 2000 in de rest van Europa. Natura 2000 is immers een internationaal netwerk dat verder rijkt dan onze discussie over ecologie en economie. Kothar Terleth vertelt over Frankrijk en Ivo Walsmit over Engeland, Polen en Turkije.

Net zoals in de vorige nieuwsbrief moet ik vanaf deze plaats weer afscheid nemen van 2 collega's : zowel het tijdelijke contract van vormgever Roel Janssen als dat van communicatie-adviseur Alma van Esch kan niet omgezet worden in een vaste baan. Heel jammer, want we verliezen 2 goede collega's. Dank voor jullie inzet!

Bij het Ministerie van EL&I is de reorganisatie ook van start gegaan. Programmadirecteur Natura 2000 Henri Kool vervuult zijn positie voor die van directeur Agroketens en Visserij. Succes Henri!

Terug naar boven

Column Martine Roza

Alweer ruim 4 jaar mag ik aan een van de mooiste onderwerpen binnen het Ministerie van EL&I werken: Natura 2000! Het is geweldig mijn steentje bij te mogen dragen aan de implementatie van dit Europees natuurbeleid in Nederland en daarmee te zorgen voor het behoud en verder ontwikkelen van die mooie natuurparels in Nederland. Dat waardeer ik steeds meer, zeker sinds ik moeder ben van twee prachtige kinderen die ik graag op wil laten groeien in een natuurrijk Nederland. Daarnaast interesseert Natura 2000 mij vanwege de vele verschillende belangen. De uitdaging zit voor mij in het verder vooruithelpen van de natuur en tegelijkertijd zo veel mogelijk ruimte te laten voor andere activiteiten. Zij het binnen de randvoorwaarden die de natuur daaraan stelt. Sinds 2007 werk ik binnen het ministerie als coördinator voor de beheerplannen: hét instrument om op gebiedsniveau ruimte te zoeken voor het zo veel mogelijk samengaan van ecologie en economie. Sinds een jaar ben ik ook betrokken bij de totstandkoming van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): een essentieel onderdeel voor een succesvolle implementatie van Natura 2000 in Nederland. Werken aan de PAS was een logische vervolgstap, aangezien veel beheerplannen wachten op een goede stikstofaanpak. Het bijzondere aan de PAS vind ik het overstijgende karakter: over sectoren en gebieden heen, verder kijkend dan alleen naar stikstof en niet in de laatste plaats de intensieve samenwerking tussen rijk en provincies. Alle betrokken partijen zijn hard aan het werk om van de PAS een succes te maken. Ik heb er goede hoop op, dat met de afronding van Fase III op 15 juli weer een grote belangrijke stap is gezet naar een definitief programma. En ik wens ons allen dan een stukje rust toe om vervolgens de stap te kunnen zetten naar een succesvolle afronding van de beheerplannen en tot uitvoering over te gaan! Want daar was het ons toch om te doen: zorgen voor een verdere ontwikkeling van die bijzondere natuur.

Martine Roza-Molenschot, Ministerie EL&I Programmadirectie Natura 2000

Terug naar boven

Status PAS 3

Fase III van Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): gebiedsanalyses maken met een instrumentarium in wording

Op het ogenblik wordt in de provincies hard gewerkt aan stikstofanalyses voor in totaal 134 Natura 2000-gebieden. Dat gebeurt onder flinke tijdsdruk. Half juli moeten er twaalf provinciale rapporten liggen met de resultaten van de analyses. Dan begint fase IV van de PAS waarin provinciale en landelijke bestuurders beslissingen nemen die moeten leiden tot de wettelijke PAS. Dat doen ze op basis van de resultaten die nu worden voorbereid.

De uitkomsten van de huidige stikstofanalyses moeten een beeld geven van de maatregelen die nodig zijn om de achteruitgang van bedreigde habitattypes te stoppen en om op termijn de instandhoudingsdoelen te halen, en van de kosten van die maatregelen. Daarnaast moeten ze duidelijk maken of de beschikbare ontwikkelruimte - voor het ontplooiën van nieuwe activiteiten waar stikstofemissie aan te pas komt - kan voorzien in de te verwachten ontwikkelbehoefte.

Die ontwikkelruimte die beschikbaar komt zal in elk geval een verdere daling van de stikstofdepositie in de komende twintig jaar niet in de weg staan. Behalve door de strakke tijdsplanning wordt de tijdsdruk ook veroorzaakt doordat de winkel nog wordt afgebouwd terwijl de verkoop doorgaat: gaande het proces worden bijvoorbeeld brongegevens vervangen door betere en worden nog de nodige aanpassingen aangebracht aan het rekeninstrument AERIUS, waarmee ontwikkelingen in de depositie van stikstof in beeld worden gebracht. Dat maakt het analyseren niet makkelijker, maar het is nodig om de ambitieuze tijdplanning te kunnen halen. Op deze manier werken rijk en provincies intensief samen om een succes te kunnen maken van de Programmatische Aanpak Stikstof.

Informatie en nieuws over de PAS, Fase III en de verschillende webgereedschappen is te vinden op de PAS-website: www.pas.natura2000.nl.

Terug naar boven

Bezoek Chris Buijink aan de Peel

Op 16 mei bezocht secretaris-generaal Chris Buijink (met rode stropdas op de foto) van het Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie (EL&I) de Peel. Eind 2006 gaf toenmalig minister Veerman van LNV opdracht met voorrang een beheerplan voor de Peelgebieden op te stellen. In de tussentijd is het Natura 2000-dossier vaak in de Tweede kamer besproken. Voor Chris Buijink was het dan ook niet allemaal nieuw wat hij van ons hoorde onder het genot van - uiteraard - overheerlijke Limburgse vlaai. Wel gaf hij aan het op prijs te stellen nu eens echt met eigen ogen

te aanschouwen hoe direct landbouw grenst aan natuur in de Peelgebieden. Oud-voorzitter van de Adviesgroep Servaas Huys en zijn opvolger Gerard Daandels konden de hoogste ambtenaar van EL&I precies vertellen wat er reeds is bereikt door het onverenigbare te verenigen (de titel van het landinrichtingsplan). En wat er nu verder aan besluitvorming nodig is.

Foto onderschrift:

DLG-projectleider landinrichting Edith Camps vertelt over de recent uitgevoerde werken in de Deurnsche Peel.

Terug naar boven

Een kijkje bij de burens

In deze editie gaan we naar Noord-Oost Frankrijk, naar het middengebergte de Vogezen. Kothar Terleth vertelt ons over de perikelen die in zijn woonomgeving zijn ontstaan rondom de plannen van een windmolenpark, midden in Natura 2000-gebied!

Een Hollander in hartje Frankrijk. Hoe is dat zo gekomen?

De wens bestond al langer om me in het buitenland te vestigen. Tijdens mijn studie fysieke geografie kwam ik mijn vrouw Jonna tegen. Al binnen vijf minuten bleken we hierover dezelfde ideeën te hebben. Na de geboorte van onze zoon, met wat extra spaargeld en een uitgewerkt ondernemingsconcept zijn we vertrokken naar de Vogezen. We zijn neergestreken in het dal van Marmonfosse. Marmonfosse ligt op een groot terrein in de vrije natuur. Wij bieden hier accommodatie te huur aan voor een perfecte vakantie midden in de natuur!

Wat is er zo bijzonder aan het gebied?

Het is een prachtig, uniek gebied midden in West-Europa. Marmonfosse ligt in een mooi en geïsoleerd dal, voor je gevoel afgesloten van de buitenwereld. De natuur heeft hier nog behoorlijk vrij spel. Het is een ruig, bebost gebied met veel verschillende biotopen, vogels en wild. Vanwege de geologie (zandsteen) overheersen naaldbossen. Het microklimaat van het dal is opvallend; hierdoor komen de vier seizoenen nog beter tot uiting. In de omgeving vind je veel Natura 2000-gebieden, vaak versnipperd door tussenliggende particuliere percelen. De classificatie van zoveel Natura 2000 gebieden is hier terecht. De omgeving kent een grote variatie aan unieke en waardevolle natuurgebieden, herbergt vele beschermde soorten en het is hier gewoon heel erg mooi!

Dat klinkt niet echt als de ideale omgeving voor een windmolenpark?

Nee, zeker niet. Dat past hier totaal niet!

Hoe zijn die ideeën rondom een windmolenpark ontstaan?

Frankrijk wil, net als de andere EU-landen, dat in 2020 minimaal 20% van de energie duurzaam wordt opgewekt. Tot 2020 wil Frankrijk maar liefst 15.000 windmolens bouwen. Dit initiatief wordt niet nationaal vormgegeven maar aan de 'vrije markt' overgelaten. Projectontwikkelaars gaan in gesprek met gemeenten, vaak onwetend en met chronisch geldgebrek. Omdat windmolens, zoals overal, zwaar worden gesubsidieerd kunnen de projectontwikkelaars een mooi verhaal presenteren en financiële beloftes doen. Als gemeente, zonder echte kennis van zaken, moet je sterk in je schoenen staan om het geheel te overzien en hier weerstand aan te bieden. Het project wordt vaak in stilte uitgewerkt en pas later, als er al ondertekend is, gecommuniceerd naar de bewoners. Dit om te voorkomen dat de bewoners in rep en roer raken en voortijdig weerstand kunnen bieden.

Hoe verliep de situatie rondom Marmonfosse?

Er zijn een vijftal projecten opgestart door een projectontwikkelaar. In elke gemeente een afzonderlijk project. Burgermeester en gemeenteraadsleden waren hier al twee jaar van op de hoogte. Per toeval zijn de plannen 'uitgelekt'. Het dal van Marmonfosse waar ik woon ligt toevallig precies in het midden van deze vijf gemeenten waar in elk de mogelijkheden voor een Zone Développement Eolien, een potentiële locatie voor een windmolenpark, bestudeerd werd.

Aangezien dit omvangrijke, complexe en ingrijpende projecten zijn met allerlei consequenties voor de toekomst van de leefomgeving en de bewoners, was ik van mening dat dit proces democratisch moest verlopen. Dus met discussie, met voor- en tegens, en niet alleen gebaseerd op de verkoop argumenten van de ontwikkelaar. De belangen zijn gewoon te groot voor alle betrokkenen.

Welke acties heb je toen ondernomen?

Ik ben gaan praten en heb een rapport opgesteld. Een algemene analyse met daarin de voor- en nadelen van een windmolenpark in deze omgeving. Mijn eigen belangen heb ik hierbij achterwege gelaten.

Ik heb gebruik gemaakt van allerlei wetenschappelijke kennis en heb internationale specialisten gevraagd om mee te denken over deze problematiek. Uiteindelijk heb ik dit rapport gepresenteerd aan de vijf gemeenten.

Welke reacties kwamen er vanuit de gemeenten?

Bij vier van de vijf gemeenten liep dit redelijk vlot. Door de open discussie bleek al snel dat er geen draagvlak was uit de omgeving voor de windmolenparken en is van de projecten afgezien. In de gemeente waar Marmonfosse kadastraal onder valt verliep dit proces wat moeilijker. De burgermeester wilde het project graag doorzetten, ondanks grote tegenstand van de inwoners. Uiteindelijk is er een petitie georganiseerd waar 95% van de inwoners 'nee' stemde tegen het windmolenpark. Voor de burgermeester en gemeenteraad was het toen niet meer mogelijk om de ontwikkeling van een Zone Développement Eolien door te zetten.

Wat waren uiteindelijk de belangrijkste bezwaren tegen dit windmolenpark?

Als je het goed bestudeert, is windenergie sowieso geen alternatief; helaas... Maar naast de financiële aspecten en de discussie over de gezondheidsrisico's, is een windmolenpark op deze unieke natuurlocatie niet realistisch. Er is hier helemaal geen wind, de geologie is niet geschikt voor windmolens en het landschap, de biodiversiteit en het reliëf is hier zo bijzonder daar moet je niet aan willen komen. Het feit dat we hier te maken hebben met Natura 2000-gebied heeft in eerste instantie weinig indruk gemaakt bij de verantwoordelijke ontwikkelaars en ambtenaren; de financiële kant gaat helaas voor alles. Toen echter de bevolking zich er mee ging bemoeien heeft deze classificatie als argument zeker bijgedragen om van het windmolenpark af te zien. Het was goed om te zien dat toch zo velen waarde hechten aan en bewust zijn van de unieke omgeving waar ze wonen en werken.

Het plan is nu afgewezen. Hoe ziet de toekomst van dit Natura 2000-gebied en haar omgeving er nu uit?

Je moet je voorstellen dat de discussie 'wat te doen met duurzaamheid?' nooit uitvoerig in deze omgeving is gevoerd. Je ziet nu wel een bepaalde tendens. De potentie van dit unieke gebied wordt veel meer ingezien. Op 'departement niveau' is nu een initiatief gestart om samen te kijken naar de toekomst en de "duurzame" mogelijkheden, passend bij dit gebied, verder te onderzoeken en uit te werken. De dialoog is met deze vervelende situatie, wat dat is het uiteindelijk geweest, op gang gekomen. En dat wekt vertrouwen.

Meer informatie over vergelijkbare ontwikkelingen in Frankrijk:

http://www.nkpw.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=705&Itemid=67

Meer informatie over dit specifieke project: www.eolien-vosgien.info

Meer informatie over Marmonfosse als unieke vakantiebestemming:

www.marmonfosse.com

Terug naar boven

Internationaal

Natura 2000 over de grenzen heen

Om de Europese natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Een samenhangend netwerk van natuurgebieden. In Nederland zijn er inmiddels 165 Natura 2000-gebieden aangewezen. Ook in andere Europese landen wordt hard gewerkt aan het in stand houden van bijzondere natuurgebieden. In deze rubriek gaan we in gesprek met Ivo Walsmit. Na jaren als ecooloog en projectleider te hebben gewerkt, richt Ivo zich de laatste jaren vooral op het buitenland. Als internationaal projectleider van DLG is Ivo betrokken bij diverse projecten over de landgrenzen, zo ook bij Natura 2000.

Kan je een Natura 2000-project toelichten waar je aan hebt gewerkt?

In 2005 en 2006 ben ik betrokken geweest bij de implementatie van Natura 2000 in Polen. Samen met Engelse- en Poolse experts heb ik een aanzet gemaakt voor 52 beheerplannen, 11 soortbeschermingsplannen en een communicatieplan. Bij DLG speelde Natura 2000 nog helemaal niet. In Engeland was dat wel het geval. In het proces is dan ook veel teruggekeken naar de ervaringen die in Engeland zijn opgedaan. Het Poolse ministerie van Milieu was verantwoordelijk voor de implementatie van Natura 2000. De vogel- en habitatrichtlijn waren al in de Poolse wetgeving geïntegreerd, instandhoudingsdoelen voor Natura 2000 waren echter nog niet voor Polen beschreven. Het is voornamelijk een participatietraject geweest met belanghebbende partijen als gemeenten, terreinbeherende organisaties, onderzoeksbureaus, niet-gouvernementele organisaties en regionale overheden. We hebben gekeken naar kansen en bedreigingen en daaraan acties gekoppeld om de kansen te benutten en de bedreigingen te beperken.

Hoe is het proces vormgegeven?

We hebben steeds drie gebieden samengenomen, hier is voornamelijk gekeken naar de geografische ligging. Vervolgens zijn er drie workshops van drie dagen georganiseerd. Het proces is tijdens deze workshops steeds belicht, experts hebben inhoudelijke presentaties gehouden en ervaringen zijn uitgewisseld. Later zijn de

deelnemers in kleinere groepjes aan de slag gegaan om kansen, bedreigingen, maatregelen en instandhoudingsdoelen te bespreken. Tussen de workshops door heeft een Poolse expert aan een concept-beheerplan gewerkt, dit is ook steeds als input gebruikt tijdens de workshops. Op het niveau van participatie verliep het dan ook goed in het project, de partijen werkten goed samen.

Wat verliep minder soepel in het proces?

De betrokken partijen waren in eerste instantie sceptisch ten opzichte van Natura 2000. Het idee wat in Nederland leeft 'de gebieden gaan op slot' was ook in Polen aanwezig. De Engelse experts gaven diverse voorbeelden en argumenten uit eigen ervaringen weer. Hiermee is een stukje draagvlak gecreëerd bij de partijen. In de periode 2005-2006 waren daarnaast ook de gebroeders Kaczynski aan de macht. Deze Poolse tweeling en hun partij stonden sceptisch tegenover Europa en tegen allerlei zaken die met natuur te maken hebben. Natuurlijk is Natura 2000 wel Europees beleid maar toch werkt het niet motiverend voor het proces en verliep het proces soms erg traag.

Kan je nog een ander Europees project belichten in relatie tot Natura 2000?

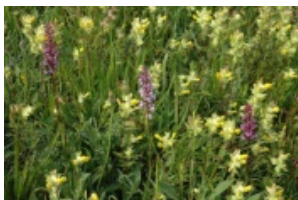
In Turkije ben ik de laatste tijd actief rondom Natura 2000. Het is hier natuurlijk een heel ander verhaal. Turkije is namelijk sinds 2006-2007 kandidaat lid van de EU. De processen die we in Polen, Engeland en Nederland meemaken zijn in Turkije nog lang niet aan de orde.

Elke kandidaat lidstaat moet aan allerlei richtlijnen voldoen om uiteindelijk kans te kunnen maken op toetreding binnen de EU. Het implementeren van de vogel- en habitatrichtlijn zijn daar voorbeelden van. DLG heeft samen met het Turkse ministerie een strategie opgesteld op welke wijze Natura 2000 geïmplementeerd kan worden in het land. We hebben concreet gekeken naar de vraag van de EU en hoe Turkije daarop kan inspelen.

Er zijn twee pilot-gebieden aangewezen welke als case werden gebruikt. Hierbij is gekeken naar de gunstige staat van instandhouding en de wijze waarop een beheerplan opgesteld kan worden. Ook is gekeken welke mensen er betrokken moeten en op welke manier. Dit is alles is input geweest voor de nationale strategie. En er is advies uitgebracht hoe dit het beste in de wetgeving kan worden geïmplementeerd en wat voor soort organisatie daarvoor nodig is.

Terug naar boven

Colofon

Veel natuurgebieden in Europa hebben een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote, biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze en andere Europese natuur te behouden, heeft de Europese Unie het besluit genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden, voor Nederland alleen al 165 in totaal.

Dienst Landelijk Gebied en Staatsbosbeheer stellen in opdracht van het ministerie van EL&I voor een groot aantal Natura 2000-gebieden het beheerplan op in de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Dienst Landelijk Gebied organiseert het proces rondom deze beheerplannen en schrijft een deel van de beheerplannen zelf. Dat gebeurt in overleg met eigenaren, ondernemers, omwonenden, diverse overheden en andere belanghebbenden.

Reactie:

Heeft u nieuws voor de volgende nieuwsbrief?

Neem dan contact op met

j.jonkers@minInv.nl

Kijk ook eens op www.natura2000beheerplannen.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor jou is bestemd. Indien je niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan je is toegezonden, word je verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.